

Maa- ja metsätalousvaliokunta

Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi Euroopan unionin yhteisen kalastuspolitiikan kansallisesta täytäntöönpanosta annetun lain muuttamisesta

JOHDANTO

Vireilletulo

Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi Euroopan unionin yhteisen kalastuspolitiikan kansallisesta täytäntöönpanosta annetun lain muuttamisesta (HE 85/2018 vp): Asia on saapunut maa- ja metsätalousvaliokuntaan mietinnön antamista varten. Asia on lisäksi lähetetty ympäristövaliokuntaan lausunnon antamista varten.

Lausunto

Asiasta on annettu seuraava lausunto:

— ympäristövaliokunta YmVL 25/2018 vp

Asiantuntijat

Valiokunta on kuullut:

- kalatalousneuvos Risto Lampinen, maa- ja metsätalousministeriö
- tutkija Tapani Pakarinen, Luonnonvarakeskus
- kalatalouspäälikkö Kari Ranta-aho, Varsinais-Suomen elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus
- kalastusbiologi Malin Lönnroth, Kalatalouden Keskusliitto
- toimitusjohtaja Kim Jordas, Suomen Ammattikalastajaliitto SAKL ry
- erityisasiantuntija Tapani Veistola, Suomen luonnonsuojeluliitto ry
- puheenjohtaja Kalervo Aska, Tornio-Muonijokiseura ry
- suojeluasiantuntija Olli Sivonen, WWF Suomi

Valiokunta on saanut kirjallisen lausunnon:

- ympäristöministeriö

Valiokunta on saanut ilmoituksen, ei lausuttavaa:

- oikeusministeriö

Valiokunnan mietintö MmVM 12/2018 vp

HALLITUKSEN ESITYS

Esityksessä ehdotetaan muutettavaksi Euroopan unionin yhteisen kalastuspolitiikan kansallisesta täytäntöönpanosta annettua lakia. Lailla vuoden 2017 alussa käyttöön otettua toimijakohtaista kalastuskiintiöjärjestelmää ehdotetaan tarkennettavan siten, että toimijakohtaisten kalastuskiintiöiden jakamisen menettelyjä selvennetään ja täydennetään järjestelmän tiettyjä käytännön toimintoja. Lisäksi lakiin lisättäisiin Euroopan unionin yhteisen kalastuspolitiikan sisältämä mahdollisuus Suomen kalastuskiintiöiden lisämäärien hyödyntämiseksi.

Lisäksi esityksen mukaan jokialueelta kaupallisessa kalastuksessa pyydettyjen, Itämerestä peräisin olevien lohien ensimyynti olisi sallittu vain niille kaupallisille kalastajille, jotka ovat ilmoittaneet elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskukselle aikovansa kyseisenä vuonna harjoittaa lohien kaupallista kalastusta jokialueella. Kaupallisessa kalastuksessa jokialueilta saadut Itämerenlohret velvoitettaisiin merkitsemään samalla tavoin kuin merestä saadut lohret. Näin tehostettaisiin lohien kalastuksen valvontaa.

Laki on tarkoitettu tulemaan voimaan 1 päivänä marraskuuta 2018.

VALIOKUNNAN YLEISPERUSTELUT

Valiokunta toteaa, että Euroopan unionin yhteisen kalastuspolitiikan kansallisesta täytäntöönpanosta annettua lakia ehdotetaan muutettavaksi siten, että toimijakohtaisten kalastuskiintiöiden jakamisen menettelyä selvennettäisiin ja täydennettäisiin tiettyjen käytännön toimintojen osalta ja lakiin lisättäisiin Euroopan unionin yhteisen kalastuspolitiikan sisältämä mahdollisuus Suomen kalastuskiintiöiden lisämäärien hyödyntämiseksi. Lisäksi hallituksen esityksessä ehdotetaan, että jokialueelta kaupallisessa kalastuksessa pyydettyjen, Itämerestä peräisin olevien lohien ensimyynti olisi sallittu vain niille kaupallisille kalastajille, jotka ovat ilmoittaneet elinkeino-, liikenne-, ja ympäristökeskukselle aikovansa kyseisenä vuonna harjoittaa lohien kaupallista kalastusta jokialueella. Lohenkalastuksen valvonnan tehostamiseksi kaupallisessa kalastuksessa jokialueilta saadut Itämerenlohret olisi jatkossa merkittävä samalla tavoin kuin merestä saadut lohret.

Valiokunta pitää hallituksen esitystä kannatettavana. Muutokset toimijakohtaisten kalastuskiintiöiden jakamisen menettelyyn ja hallinnointiin sujuvoittavat kalataloushallinnon ja kalastajien työtä, ja mahdollisuus kalastuskiintiön ylittämiseen kymmenellä prosentilla EU-asetuksen mukaisesti ja ylitystä vastaavan määrän vähentäminen seuraavan vuoden kiintiöstä tuo joustavuutta erityisesti tilanteisiin, joissa tiedetään seuraavan vuoden kalastuskiintiön nousevan merkittävästi tieteellisen neuvon perusteella. Valiokunta kuitenkin korostaa painokkaasti, että ylitysmahdollisuutta tulee käyttää yksityiskohtaisissa perusteluissa esitetyn mukaisesti vain silloin, kun tieteellisen neuvon perusteella seuraavan vuoden kiintiötä tullaan nostamaan, eikä ylitys vaikuta haitallisesti kannan tilaan. Valiokunta kannattaa myös jokialueelta kaupallisessa kalastuksessa pyydettyjen Itämerestä peräisin olevien lohien ensimyyntiin ja merkitsemiseen ehdotettuja muutoksia, jotka tekevät kaupallisen lohisaaliin merkintäjärjestelmästä nykyistä kattavamman ja tehostavat lohien kaupan valvontaa sekä samalla parantavat saalisraportointia.

Valiokunnan mietintö MmVM 12/2018 vp

Hallituksen esityksen perusteluista ilmenevistä syistä ja saamansa selvityksen perusteella valiokunta pitää esitystä tarpeellisenä ja tarkoituksenmukaisena. Valiokunta puoltaa lakiehdotuksen hyväksymistä jäljempänä ehdotettavin muutoksin.

VALIOKUNNAN YKSITYISKOHTAISET PERUSTELUT

Laki Euroopan unionin yhteisen kalastuspolitiikan kansallisesta täytäntöönpanosta annetun lain muuttamisesta

6 a §. Jokialueiden kaupallisia lohisaaliita koskevat erityismääräykset. Valiokunta ehdottaa, että pykälän 2 momentin 4 kohtaa tarkennetaan siten, että valtioneuvoston asetuksella on mahdollista säätää myös jokialueelta saadun lohisaaliin ilmoittamismenettelystä. Näihin saaliisiin sovelletaan nyt kalastuslain 90 §:n 3 momentin nojalla annettua maa- ja metsätalousministeriön asetusta kaupallisista kalastajista (1349/2015), jonka 4 § koskee sisävesialueella harjoitettavan kaupallisen kalastuksen saalisilmoituksia. Kyseisen asetuksen ilmoittamisvelvollisuutta koskevat velvoitteet eivät kuitenkaan täytä niitä tarpeita, joita jokialueella pyydettyään lohisaaliin ilmoittamiselle on. Jokialueen lohenkalastuksen saalistietoja on tarpeen saada riittävän usein ja riittävällä tarkkuudella, jotta jokialueen lohenkalastuksen valvontaa kyetään tavoitteiden mukaisesti tehostamaan.

VALIOKUNNAN PÄÄTÖSEHDOTUS

Maa- ja metsätalousvaliokunnan päätösehdotus:

Eduskunta hyväksyy muutettuna hallituksen esitykseen HE 85/2018 vp sisältyvän lakiehdotuksen. (Valiokunnan muutosehdotukset)

Valiokunnan muutosehdotukset

Laki

Euroopan unionin yhteisen kalastuspolitiikan kansallisesta täytäntöönpanosta annetun lain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan Euroopan unionin yhteisen kalastuspolitiikan kansallisesta täytäntöönpanosta annetun lain (1048/2016) 19 §:n 1 ja 4 momentti, 20 §:n 1 ja 4 momentti, 21 §, 29 §:n 1—5 momentti, 30 §:n otsikko ja 1 momentti ja 32 §:n 1 momentti sekä
lisätään 4 §:ään uusi 4 momentti ja lakiin uusi 6 a § seuraavasti:

Valiokunnan mietintö MmVM 12/2018 vp

4 §

Suomen kalastuskiintiön täyttyminen tai suurimman sallitun pyyntiponnistustason saavuttaminen

— — — — —
Maa- ja metsätalousministeriö voi päättää Euroopan parlamentin ja neuvoston yhteisestä kalastuspolitiikasta annetun asetuksen 15 artiklan 9 kohdassa tarkoitetun kiintiöiden vuosittaisen siirtomahdollisuuden käyttämisestä siten, että se sallii päätöksellään silakan, kilohailin tai lohen lisämäärien purkamisen. Lisämäärät voivat olla enintään kymmenen prosenttia kyseisistä Suomen kalastuskiintiöistä ja 20 §:ssä tarkoitetut silakan, kilohailin tai lohen toimijakohtaiset kalastuskiintiöt voidaan ylittää enintään kymmenellä prosentilla lisämäärien hyödyntämiseksi.

6 a §

Jokialueiden kaupallisia lohisaaliita koskevat erityismääräykset

Jokialueelta kaupallisessa kalastuksessa pyydettyjen Itämerestä peräisin olevien lohien ensi-myynti on sallittu vain sellaisille kaupallisille kalastajille, jotka ovat ilmoittaneet elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskukselle aikovansa kyseisenä vuonna harjoittaa lohen kaupallista kalastusta jokialueella. Jokialueella kaupallisessa kalastuksessa saadut lohet on merkittävä elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskukselta saadun tunnisteen avulla siten, että voidaan tunnistaa lohita pyytäneen kaupallisen kalastajan nimi ja tunnus.

Valtioneuvoston asetuksella voidaan säätää:

- 1) 1 momentissa tarkoitetun ilmoituksen sisällöstä ja sen antamisen ajankohdasta;
- 2) tietyllä jokialueella tai tietyssä aikana kaupalliselle kalastajalle sallittavan lohisaaliin enimmäismäärästä;
- 3) jokialueelta saadun lohisaaliin koostumusta koskevista rajoituksista;
- 4) jokialueelta saadun lohisaaliin ilmoittamismenettelystä, merkitsemismenettelyistä ja tunnisteen tarkemmasta sisällöstä.

Edellä 2 momentissa tarkoitettua asetusta annettaessa voidaan sen mukaiset velvoitteet asettaa erilaisina eri kaupallisten kalastajien ryhmiin kuuluville kalastajille.

19 §

Toimijakohtaisten kalastuskiintiöiden jakomenettely

Ennen ei-siirrettävien ja siirrettävien käyttöoikeuksien perusteella suoritettavaa 2 ja 3 momentissa tarkoitettujen toimijakohtaisten kalastuskiintiöiden jakoa maa- ja metsätalousministeriö vähentää kustakin Suomen silakan, kilohailin ja lohen vuosittaisesta kalastuskiintiöstä 12 §:n 2 momentissa tarkoitetut Ahvenanmaan maakunnalle siirrettävät kiintiömäärät sekä 18 §:ssä tarkoitetut erilliset kalastuskiintiöt. Suomen kalastuskiintiöiden määriä laskettaessa otetaan huomioon mahdolliset edellisen vuoden kalastustoiminnasta johtuvat kalastuskiintiöiden siirrot ja vähennykset ja 4 §:n 4 momentissa tarkoitetun siirtomahdollisuuden käyttöönotosta johtuvat kalastuskiintiöiden vähennykset.

— — — — —

Valiokunnan mietintö MmVM 12/2018 vp

Toimijakohtaiset kalastuskiintiöt ja niiden käyttämättömät osat, joita Euroopan unionin säännösten mukaan ei voida siirtää seuraavalle kalenterivuodelle, palautuvat maa- ja metsätalousministeriön hallinnoitaviksi niiden soveltamista seuraavan kalenterivuoden 6 päivänä tammikuuta.

20 §

Toimijakohtaisten kalastuskiintiöiden jakaminen

Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus jakaa Suomen silakan, kilohailin ja lohen kalastuskiintiöt toimijakohtaisiksi kalastuskiintiöiksi kalenterivuosittain määräaikaan mennessä saapuneiden siirrettävien ja ei-siirrettävien käyttöoikeuksien haltijoiden hakemusten perusteella 19 §:ssä tarkoitettujen menettelyiden mukaisesti. Päätöksessään elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus ottaa huomioon mahdolliset 23 §:ssä tarkoitetut toimijakohtaisista kalastuskiintiöistä luopumiset, 27 §:n 5 momentin mukaiset käyttömaksun maksamatta jättämisestä johtuvat toimijakohtaisten kalastuskiintiöiden menetykset ja 29 §:n 4 momentin mukaiset toimijakohtaisen kalastuskiintiön ylityksestä tehtävät vähennykset.

Edellä 19 §:n 1 momentissa tarkoitettujen Suomen kalastuskiintiöiden siirrosta aiheutuvat lisäykset jaetaan ei-siirrettävien ja siirrettävien käyttöoikeuksien haltijoille niiden mukaisten osuuksien suhteessa ja mainitussa momentissa aiheutuvat vähennykset jaetaan edellisenä vuonna toimijakohtaisen kalastuskiintiönsä ylittäneiden tai 4 §:n 4 momentissa tarkoitettussa tilanteessa toimijakohtaisen kalastuskiintiönsä enemmän kuin maa- ja metsätalousministeriön päätöksessä sallitulla lisämäärällä ylittäneiden haltijoiden kesken ylitysten suuruuden mukaisessa suhteessa.

21 §

Suomen kalastuskiintiöihin tehtävien muutosten vaikutus toimijakohtaisiin kalastuskiintiöihin

Jos Suomen kalastuskiintiö Euroopan unionin neuvoston päätöksellä pienenee tai suurenee kesken kalenterivuoden, elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus muuttaa tarvittaessa 20 §:ssä tarkoitettuja toimijakohtaisia kalastuskiintiöitä koskevia päätöksiään siten, että Suomen kalastuskiintiöiden lisäykset ja vähennykset jaetaan siirrettävien ja ei-siirrettävien käyttöoikeuksien haltijoille siirrettävien ja ei-siirrettävien käyttöoikeuksien suhteessa.

29 §

Toimijakohtaisen kalastuskiintiön haltijan velvollisuudet ja seuraamukset niiden noudattamatta jättämisestä

Toimijakohtaisen kalastuskiintiön haltijan on järjestettävä kalastustoimintansa ja seurattava toimijakohtaisen kalastuskiintiönsä hyödyntämistä mahdollisen kiintiön ylityksen vaikutukset huomioon ottaen niin, etteivät toimijakohtaisen kalastuskiintiön haltijan saaliit ylitä sille jaettua tai jaettavaa toimijakohtaista kalastuskiintiötä. Toimijakohtaisen kalastuskiintiön ylittäminen maa- ja metsätalousministeriön vahvistamalla lisämäärällä on kuitenkin sallittua, jos maa- ja metsätalousministeriö on tehnyt 4 §:n 4 momentissa tarkoitetun kyseistä kalastuskiintiötä ja vuotta

Valiokunnan mietintö MmVM 12/2018 vp

koskevan päätöksen Suomen kalastuskiintiön vuosittaisesta siirtomahdollisuudesta ja lisämäärien purkamisesta sekä mahdollisuudesta ylittää toimijakohtainen kalastuskiintiö.

Suomen silakan, kilohailin ja lohen kalastuskiintiöiden kalastaminen on kielletty ilman toimijakohtaista kalastuskiintiötä, lukuun ottamatta 18 §:ssä tarkoitettujen erillisten kalastuskiintiöiden perusteella harjoitettavaa kalastusta. Toimijakohtaisen kalastuskiintiön haltija ei saa kalastaa kyseistä Suomen kalastuskiintiötä, jos haltijan sitä koskeva toimijakohtainen kalastuskiintiö on täyttynyt tai ylittynyt 4 §:n 4 momentissa tarkoitettussa maa- ja metsätalousministeriön päätöksessä sallitulla lisämäärällä. Kalastus on keskeytettävä heti, jos on ilmeistä, että toimijakohtainen kalastuskiintiö on täyttynyt tai ylittynyt 4 §:n 4 momentissa tarkoitettussa maa- ja metsätalousministeriön päätöksessä sallitulla lisämäärällä. Toimijakohtaisen kalastuskiintiön haltija saa toimijakohtaisen kalastuskiintiön täytyttyä tai ylityttyä 4 §:n 4 momentissa tarkoitettussa maa- ja metsätalousministeriön päätöksessä sallitulla lisämäärällä kalastaa 18 §:ssä tarkoitettujen erillisten kalastuskiintiöiden ja niitä koskevien säännösten perusteella. Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus voi myöntää luvan tutkimus- ja koulutustarkoituksessa tapahtuvaan trooli- tai rysäkalastukseen ilman toimijakohtaista kalastuskiintiötä siten, että saaliit kirjataan erilliseen kalastuskiintiöön tai jätetään Euroopan unionin säädösten perusteella kirjaamatta Suomen kalastuskiintiöön.

Kalastuksesta ilman toimijakohtaista kalastuskiintiötä, sen ylittävistä kalastuksesta, toimijakohtaisen kalastuskiintiön 4 §:n 4 momentissa tarkoitettussa maa- ja metsätalousministeriön päätöksessä sallitun lisämäärän ylittämisestä tai 25 §:ssä tarkoitetun lohen merkintävelvollisuuksien rikkomisesta määrättävästä vakavaa rikkomusta koskevasta seuraamusmaksusta säädetään yhteisen kalastuspolitiikan seuraamusjärjestelmästä ja valvonnasta annetun lain 51 ja 52 §:ssä.

Jos toimijakohtaisen kalastuskiintiönsä ylittänyt haltija tai toimijakohtaisen kalastuskiintiönsä 4 §:n 4 momentissa tarkoitettussa maa- ja metsätalousministeriön päätöksessä sallitun lisämäärän ylittänyt toimijakohtaisen kalastuskiintiön haltija on samalla siirrettävän käyttöoikeuden tai ei-siirrettävän käyttöoikeuden haltija, vähennetään ylitystä vastaava määrä tai toimijakohtaisen kalastuskiintiön 4 §:n 4 momentissa tarkoitettussa maa- ja metsätalousministeriön päätöksessä sallitun lisämäärän ylittävä määrä siirrettävän käyttöoikeuden tai ei-siirrettävän käyttöoikeuden haltijan seuraavan vuoden kyseisestä toimijakohtaisesta kalastuskiintiöstä ja kyseinen osuus toimijakohtaisesta kalastuskiintiöstä palautuu valtiolle.

Jos toimijakohtaisen kalastuskiintiön haltija ylittää toimijakohtaisen kalastuskiintiönsä tai ylittää toimijakohtaisen kalastuskiintiönsä 4 §:n 4 momentissa tarkoitettussa maa- ja metsätalousministeriön päätöksessä sallitun lisämäärän, haltijalla on saaliin purkamisen jälkeen 72 tuntia aikaa hankkia lisää toimijakohtaista kalastuskiintiötä ja ilmoittaa siitä elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskukselle välttääkseen 3 ja 4 momentissa tarkoitettut seuraamukset.

30 §

Kaupallisen kalastuksen siirrettäviä ja ei-siirrettäviä käyttöoikeuksia ja toimijakohtaisia kalastuskiintiöitä koskeva rekisteri

Maa- ja metsätalousministeriö ottaa käyttöön siirrettäviä ja ei-siirrettäviä käyttöoikeuksia ja toimijakohtaisia kalastuskiintiöitä koskevan rekisterin (*kalastuskiintiörekisteri*) osaksi yhteisen kalastuspolitiikan seuraamusjärjestelmästä ja valvonnasta annetun lain 29 §:ssä tarkoitettua tie-

Valiokunnan mietintö MmVM 12/2018 vp

tojärjestelmää. Rekisteriä käytetään Euroopan unionin lainsäädännössä sekä tässä laissa säädettyjen tehtävien hoitamiseen.

— — — — —

32 §

Haltijan oikeus käyttää kalastuskiintiörekisterin tietoja

Siirrettävien ja ei-siirrettävien käyttöoikeuksien ja toimijakohtaisten kalastuskiintiöiden haltijoilla on oikeus rekisteriin kuuluvassa sähköisessä palvelussa nähdä omat tietonsa, nähdä muut siirrettävien ja ei-siirrettävien käyttöoikeuksien ja toimijakohtaisten kalastuskiintiöiden haltijoiden tunnistetiedot ja siirtää hallussaan oleva toimijakohtainen kalastuskiintiö kokonaan tai osittain toiselle rekisteriin tallennetulle toimijakohtaisen kalastuskiintiön haltijalle.

— — — — —

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

— — — — —

Helsingissä 28.9.2018

Asian ratkaisevaan käsittelyyn valiokunnassa ovat ottaneet osaa

puheenjohtaja Anne Kalmari kesk
jäsen Markku Eestilä kok
jäsen Pertti Hakanen kesk
jäsen Teuvo Hakkarainen ps
jäsen Hanna Halmeenpää vihr
jäsen Reijo Hongisto sin
jäsen Jukka Kopra kok
jäsen Susanna Koski kok
jäsen Juha Pylväs kesk
jäsen Tytti Tuppurainen sd
jäsen Harry Wallin sd
jäsen Eerikki Viljanen kesk
jäsen Peter Östman kd
varajäsen Sirkka-Liisa Anttila kesk

Valiokunnan sihteerinä on toiminut

istuntoasiainneuvos Miika Suves